7. NUMIRI POPULARE DE PLANTE DIN BASARABIA

Când am notat pentru întâiaşi dată numirile româneşti de plante în Basarabia, regiunea Orheiului şi a Ismailului, m'a isbit identitatea numirilor populare de plante de aci cu acelea din Transilvania şi cu acelea general răspândite pe întreg cuprinsul pământului românesc. În ultimii ani am avut din nou prilej să constat aceasta în jud. Bălţi, Soroca, Lăpuşna şi Tighina, ceea ce am şi exprimat într'o publicaţie recentă a mea [1]). Constatarea şi atestarea certă a acestui fapt, cu precizarea localităţii respective, cred că prezintă destulă importanţă ca să justifice publicarea acestor numiri chiar şi atunci când ele au fost cunoscute din altă parte a ţării, ori sunt chiar curente în literatura cărturărească. Numai pe temeiul unor date sigure ca acestea, culese din gura oamenilor din popor se va putea întemeia atlasul limbii româneşti pe care îl dorim realizat cât mai curând.

Numirile din regiunea Bălţilor le-am auzit dela un ţăran bătrân, care îmi spunea că nu în « câmp » (corespondentul românesc al « stiep »-ului rusesc, din care s'a generalizat la noi, în sens impropriu, termenul de « stepă ») la Bălţi, ci în pădurea « Rădoaia » este *ierbărie*, acolo-i de « *practicărit de buruiene* » (de adunat buruieni pentru leac).

Numirile dela Soroca le-am auzit dela un preot moldovean bătrân, simplu; cele dela Vertiujeni şi Pârjolteni mi le-au spus ţărani şi ţărance bătrâne; la Hârjavca şi Dobruşa am auzit numirile dela călugări care nu puteau fi suspectaţi să fi fost contaminaţi de învăţătură cărturărească.

Notiţele ce urmează fac parte din seria publicaţiilor mele similare mai vechi [2]).

---

[1]) Borza, Al., Basarabia noastră (*Soc. de mâine*, 1936, Nr. 2).

[2]) Borza, Al., Numiri populare de plante (*Transilvania*, XLI, 1910, p. 376); *idem*, Grădinile ţărăneşti din Munţii Apuseni (*Conv. Ştiinţ.*, II, 1918, Nr. 2 şi 3); *idem*, Material p. vocabularul bot. al limbii române (*Dacoromania*, I, 1920-21, p. 259); *idem*, Flora grădinilor ţărăneşti române. 1. Mărul (*Bul. Grăd. Bot.*, I, 1921, p. 64); *idem*, Flora grăd. ţăr. rom. 2. Plante de podoabă, etc. (*Bul. Grăd. Bot.*, V, 1925, p. 5); *idem*, Notiţe etnobotanice. Numiri pop. de pl. (*Bul. Grăd. Bot.*, XI, 1931, p. 51).

BDD-A14837 © 1934-1935 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:59 UTC)

Andropogon Ischaemum L. = fâșcă (Siret, jud. Lăpușna); sad (Cojușna, jud. Lăpușna). (Comunicată de d-l înv. A. Arvat).

Anethum graveolens L. (cult.) = mărar.

Armillaria mellea Fries. = popinci (Pârjolteni).

Armoracia rustica (Lam.) G. M. Sch. = hrean (Vertiujeni).

Artemisia absinthium L. = pielin (Vertiujeni).

Artemisia annua L. (cult. și subspontană) = peliniță (Vertiujeni).

Asarum europaeum L. = potivnic (Pârjolteni).

Calendula officinalis L. (cult.) = gălbinele (Vertiujeni).

Carex divulsa Good. = sicrat (Cărbuna).

Carex pilosa Scop. = scradă (Căpriana).

Centaurea calcitrapa L. și C. solstitialis L. = vădană (Cărbuna).

Chelidonium majus L. = rostopască (Gârbovăț I).

Convallaria majalis L. = lăcrămioare (Pârjolteni).

Crataegus monogyana W. K. = fructele se numesc « mășieșe » (Căpriana).

Datura Stramonium L. = mătrăgună (Vertiujeni).

Delphinium consolida L. = cornu plugului (reg. Soroca).

Dipsacus silvestris Huds. = crucea voinicului (Măn. Hârjavca).

Euphorbia amygdaloides L. = laptele cânelui (Pârjolteni).

Hypericum perforatum L. = pojarniță (Bălți).

Iris florentina L. (cult.) = stânjini (Măn. Dobrușa).

Iris germanica L. (cult.) = stânjini (Vertiujeni).

Matricaria chamomilla L. = romoniță (Vertiujeni).

Melilotus albus Medik. = sulcină albă (reg. Soroca).

Melilotus officinalis L. = solcina (Bălți), sulșină (Vertiujeni).

Mentha crispa L. (cult.) = nintă (Vertiujeni).

Plantago major L. = patlagină (Bălți).

Prunus domestica L. = prune bune (Vertiujeni).

Prunus cerasus L. = vișin (Vertiujeni).

Quercus sessiliflora Salisb. = cretar (Cărbuna).

Ribes aureum Pursch. (cult.) = cuișoare (Vertiujeni, jud. Soroca).

Ribes rubrum L. (cult.) = smorodină (Măn. Dobrușa).

Rosa canina L. et al. spec. = fructele se numesc « curu boului » (Căpriana).

BDD-A14837 © 1934-1935 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul”
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:59 UTC)

Rubus idaeus L. = melin (Bălți; fructele se numesc « meline » = smeura noastră).

Rumex Patientia L. = stejia (Bălți).

Salsola Kali L. = ciurlani (planta uscată rostogolită de vânt) (reg. Soroca).

Salvia nemorosa L. = corovatic (Bălți).

Salvia officinalis L. (cultivată) = șalvie (Măn. Dobrușa).

Syringa vulgaris L. = liliac (Vertiujeni).

Tussilago farfara L. = podval (Bălți).

Verbascum phlomoides L. = lumânărica Domnului (Bălți).

Xanthium spinosum L. = schini (Vertiujeni).

AL. BORZA

8. SUPRANUME COLECTIVE INTERCOMUNALE

Materialul foarte bogat — și care în cea mai mare parte așteaptă încă să fie studiat — cuprins în răspunsurile la Chestionarul IV [1]), alcătuite de către membrii corespondenți ai Muzeului Limbii Române și completat cu acela adunat până la 1935 de către anchetorii pentru Atlasul Liguistic al României, ne dă prilejul să examinăm în rândurile de mai jos supranumele colective intercomunale, adică numele de batjocură pe care locuitorii diferitelor comune învecinate din toate regiunile țării și le dau reciproc.

Asemenea supranume nu sunt un produs excluziv al spiritului românesc. Ele se cunosc din cele mai vechi timpuri și literatura populară (mai ales cea satirică) a tuturor popoarelor e plină de aluzii sarcastice, sau de supranume colective, adresate din partea unui nucleu social, altuia [2]).

Deși întrebuințarea supranumelor colective intercomunale e cunoscută pretutindeni la noi, ea se manifestă totuși incomparabil mai mult în anumite regiuni decât în altele. Astfel, după materialul pe care-l avem la dispoziție, regiunea care cunoaște cele mai multe

[1]) *Nume de loc și Nume de persoană*, Cluj, 1930.

[2]) BRUNO MIGLIORINI, *Spunti di motteggio popolare. I soprannomi etnici e locali.* Extras din « Atti de I Congresso Nazionale delle tradizioni popolari », Firenze, Maggio 1929, schițează în trăsături sumare dar sigure interesul față de aceste supranume, fixând metoda de cercetare asupra lor.

BDD-A14837 © 1934-1935 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul”
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:35:59 UTC)